

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija za Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Spoznovalec Ledohovski.

Dve leti je že, kar je zadela Poznansko in Gnezdensko grozna nesreča; 3. svečana 1874 ob treh zjutraj, ob uri, ko tatje skrivajo zločinstva pod nočni plašč, so pridrli briči Bismarkovi v nadškofovsko palačo v Poznani, in trenotek potem so odvedli hrabrega vojaka za pravo cerkve in Poljske, nadškofa Ledohovskega v vojaškem sprevedu v ječo ostrovske. Kolika žalost, koliko pomilovanje se je razlilo po vsej pokrajini, ko se je za rana izvedela takova žalostna novica!

Sedaj pa se veseli zopet zemlja poznanska, ker zidine ostrovske so izdale svojo žrtev, veseli se in raduj, zakaj tvoj škof pride k tebi, ne krije ga sicer kakor pred letmi zunanji lesk in blišč, ne obseva ga solnce kraljevske milosti, kakor nekdanj, trnjeva krona ga venča, krona izpoznavalca Kristusovega; njegove zasluge za človeštvo ne izginejo, zgodovina ga vzporedi Klemenu Avgustu, kolonjskemu nadškofu, ki je priboril s svojo sužnostjo cerkvi prostost, vzporedi ga Jožefu Görresu, ki je s svojim delovanjem toliko pripomogel, da se je krščanski duh tako okreplil v srci nemškega naroda.

Poglejmo sedaj nekoliko, kako ulogo je imel v „kulturnem boji“ primas poljski in nadškof poznansko-gnezdenski. Da so Bismarkovi tako poparjeni in sami želé, da bi mir nastal, to je zasluga nevstrašenega škofa — Slovana. Bismark, od nekdanj zvita buča, je najprej pomeril na Ledohovskega, češ, njega dobodem, potem ne bo sile, Ledohovski je bil jako priljubljena oseba na dvoru, znano je, da je bil leta 1866 na posebno željo pruske vlade imenovan za gnezdenskega škofa in tedanji kultus-

minister je naznanil njegovo potrditev kralju rekoč, da je božja previdnost naklonila osiroteli stolici nadškofovski moža, ki je vreden te visoke službe; opirajoč se na to je za trdno upal kancler, da se nadškof prav z veseljem poprime „modus-a vivendi“, bojé se zameriti vladi, ter zatisne jedno oko, naj bi nastal sv. cerkvi počasi iz tega tudi kak „modus moriendi“. Posebno pa se je zanašal Bismark na to, da je Ledohovski Slovan, Poljak. O Slovanih pa se je tu in tam čulo pri Nemcih, da je njihovo katoličanstvo sumljivo, ne tako „čisto“, kakor katoličanstvo Nemcev samih, ki se ponašajo s tolikimi zaslugami za sv. cerkev.

Toda tu in tam se je prav lepo uštel Bismark in vsi, kateri koli so zidali svoje nade na Ledohovskega in njegovo nestalnost in popustljivost. Ravno ta „dvorni“ škof in ta „Slovan“ se je skazal kot vzornega, nepremakljivega možaka, kot pravega spoznavalca, čegar izgled naj tudi druge budi. Ledohovski se ni izogibal boju, sprejel je boj in dobojeval ga je, radovoljno trpeč v ječi. Lahko bi bil pobegnil iz dijeceze, kakor je to učinila večina nemških škofov, toda tega ni hotel storiti kardinal-prima poljski na noben način, da, on sam je prigovarjal škofu Janiševskemu, da se je vrnil s tujega — v ječo. Kdo je tu vznešenejši? — Ta, ki se umika „kazni“, ali oni, ki jo potrpežljivo sprejme, in nikogar se ne boječ daje spričevanje resnici in pravici? Koga se bolj bojé neprijatelji? Odgovoril je na to sam Bismark rekši, da se škofa le takrat boji, kedar je v ječi, ali berači med ljudmi.

Sam Pij IX. je pripoznal te zasluge Ledohovskega, saj je ravno njega in nikogar drugega izmed mnogih starših škofov nemških

imenoval kardinala sv. rimske cerkve. S tem je sv. Oče odzvel Slovanstvu domneli madež ter sapo zaprl vsim onim Nemcem, ki nam neprenehoma oporekajo, da nimamo pravega krščanskega duha, da nimamo nikacih zaslug za katoličanstvo. Slovanstvo je oni rešitelj, ki je pred 150 leti odgnal Turka izpred Dunaja, Slovanstvo je potrló pred 60 leti Napoleona, zagrizenega sovražnika nemštva, in kedo je izpodkopal Bismarku tla? Slovan Ledohovski, on je vodja „v kulturnem boji“, brez njega bi se ta boj vse drugače skončal. Živel tedaj krščanski spoznovalec Ledohovski — Slovan!

(Po „Čehu“).

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. februarija.

Avstrijske dežele.

Iz Dunaja imajo sobotni česki listi sledeči telegram: Ministerstvo razpuščeno, ustanovljeno prehodno ministervo. Grof Taaffe predsednik. Pogodovanje z Ogrji do oktobra mesca odloženo. — Dunajski listi so ta telegram brž preklicali in res ni še poročil z Dunaja, ki bi to novico potrdila. Če tudi ministerstvo zdaj še ni razpuščeno, vendar dolgo nikakor ne more trpeti, da bo.

V državnem zboru je bil načrt spremembe zakonske postave sprejet za podlago posebne (specijalne) debate. V splošni debati sta zoper predlog govorila posebno dobro dekan Pflügl in dr. Oelz.

Dunajskemu novemu nadškofu dr. Jan. Kučkerju na čast je 1. t. m. dal bil papežev poslanec msgr. Jakobini krasno večerico, h kateri so povabljeni bili najiminenitnejši

Za predpust.

Vsak kraj ima svoje posebnosti in navade, kakor resnično pravi slovenska prislovica: „Drugo ljudstvo, druge šege“. More biti, da komu vstrežem, če (iz svoje zbirke) po moči priobčim katero šego iz ljutomerske okolice. Za danes naj potegnem iz koša list, ki govori:

O ženitvi.

Ena najveselejših narodnih veselí na lepem murskem polju je brez dvombe — „gostüvanje“.

Kadar roditelji svojemu sinu ali hčeri hočejo izročiti posestvo (ali roditeljev namestniki — „geronti“), potreba je, da si prijemnik izbere družico, koja ga bo podpirala v težavnem delu, odnosna hči bodočega zvestega pomočnika. To pa se vrši po priliki sledečim načinom.

Mladenič za ženitvo sposoben naprosi si poštenega in pridnega moža znanca. Ta možak — starašina imenovan — gre s fantom neki večer (navadno se to godi v sredo ali pa v

soboto) v hišo namenjene zaročnice, — ideta v ogledi. Starašina naznani dekličinim starišem namen prihoda. Poprosi jih namreč, hočejo li biti tako dobri privoliti, da dajo hčerko temu mladeniču za drugarico življenja? Ako je starišem ljubo, mu jo obečajo, in če je deklico volja. Potem napravijo na urečeni dan pogodbo zavoljo „herbije“.

K zapisavanju idejo navadno v sredo ali v soboto. Po končanem zapisavanju podasta se vsak na svoj dom, ter se skrbi za daljne korake. Fant ide in naprosi dva svojih najboljših prijateljev, da bi mu bila združbe, t. j. strežnika ob dnevu poročanja. To željo mu rada izpolnita. Tudi sneha skrbi si za dve svatevci v isti namen. Se ve da ne smejo pozabiti tudi na kuharico in dva pozavčina. Kaj za posel da imata pozavčina, kaže že beseda sama; pozavljeta (vabita) rodbino, znance prijatelje, sosede ženinove in snehine na gostijo.

Pozavčina prideta nekega dne k snehi, kder se prav ponosno opravita in okinčata. Za klobuk kupljena velika kitica ali „štacünski püšle“ z dolgima trakoma — „pantlnoma“ —

tako tudi enemu na desni, drugemu na levi rokav. Na sukno ob pojasu prišpičijo jima pisan robec, eden ali dva. Enemu se podeli boben, drugi dobi trompeto. Napovejo jima se hrami, kder imata koga pozvati na svatbo. Tako odideta zvesto spolnovaje svojo službo. Svojoj bandoj hodita od vesi do vesi, lomastita iz hrama v hram; ropočeta, trobentata, skačeta sem ter tje po stezi, de se jima vse smeji; rada ljudi k sebi kličeta z namenom, da jim natočita „žegna“, ker tudi „džürdž“ z vinom soboj nosita.

Čem v naznačeni hram privreta in v hišo stopita, pozdravita domače z lepimi besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Kaj potem sledi, to imata napisano, ter eden čita. — Tukaj podam prepis sestavka, ki ga ima mož, kateri je večkrat pozavčín bil. Glasi se:

„Hvaljen bodi Jezus Kristus! Jeli so vaš hišni oča doma ali ne? — V koti na peči sedijo, pa se močno hudo držijo. — Ali zakaj pa bi se oni hudo držali; mija (mi dva) bi morala žalostna biti, ki vašega poštenega hrama nisva mogla najti. Mija sva vas žalostna iskala

gospodje iz vseh stanov. — Kedar je sedanji olomuški nadškof grof Fürstenberg na Dunaju bil izvedel, da je za dunajskega nadškofa imenovan olomuški diecezan, hitel mu je čestitat, in ta vrnil mu je obiskovanje koj drugi dan. — Znano je, da v Olomucu korarije dobivajo le blagorodni ali plemiči, in da so zadnja leta za te dostojnosti potegovati jeli se tudi nežlahtniki ali prostaki. Pisarilo se je o tej pravdi že sem ter tje, v Rim in na Dunaj. Kakor je „Slovenec“ unkrat povedal, poslalo je bogoslovno učilišče olomuško posebno čestitko ali adresu do krajana svojega novega nadškofa dunajskega v latinskem jeziku, in dalo jo je celo natisniti. V tej čestitki preslavlja deželana svojega, češ, da sin prostega tkalca dospel je na ptujem do najviše dostojnosti kneževske, do ktere doma dospevajo le plemenitaži. „Facultas Olomucensis locuta est“ — pravi na to nekaj šaljivo nekaj resnobno „Našinec“ l. 13 o omenjeni pravdi. Če more sin prostega tkalca postati nadškof dunajski, kaj da ne bi mogel postati tudi korar olomuški? Pač res! —

Na Dunaju dolgo niso mogli doseči z raznimi prošnjami Čehoslovani, da bi se beseda božja oznanovala jim v pridigah in krščanskih naukah v kterih cerkvah, dasi jih toliko tisoč prebiva ondi. Te dni se je pričelo vendar, in sicer po prizadevanji Moravana dr. Šveca, najprej v cerkvi sv. Ane v Koroških ulicah v sredo na svečnico, in glasil se bode jezik česki razun pri Ligurijanih tudi tu in v kratkem še kje drugie. Prigodek ta je jako vesel za Slovane po Českem, Moravskem, Šleskem in Slovaškem, kajti iz vseh teh krajev je dokaj moških in ženskih na Dunaju, in prav bi storili duhovniki, da bi domá to tudi povedali, kam naj se obrnejo Slovani, kadar na Dunaju iščejo službe božje.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča.

Evropske vlade so v Carigradu že predložile skupni načrt o potrebnih premembah. Kaj bo turška vlada odgovorila, se še le ugiba. Nek telegram iz Carigrada poroča, da jih bo z vljudnimi izgovori zavrgla, drug pa, da jih bo v principu sprejela. Med tem se, kakor poroča „Pol. Corr.“ iz Dubrovnika, turški komisar Ali-paša trudi pridobiti vodje ustajnikov z obljubami; obeta namreč pomiloščenje, izpeljavo prememb, da bo več kristjanov sprejetih v civilne vrade v Hercegovini, da bo vsaka rodo-

vina dobila podpore v denarji in živini. Opravil dozdej nič ni, vendar za trdno misli, da bo, nadjaje se, da se mu bo posrečilo pridobiti vodje ustajnikov.

V čudnem nasprotju z vsem tem je novica, da je turška vlada zeló razkačena nad Črnogorci in da jim bo zdaj zdaj vojsko napovedala. Malo prej se je poročalo, da je črnogorski knez pogodil ali vsaj pogojeval se s Turčijo o tem, naj mu odstopi nekaj delov Hercegovine; če se to zgodi, bo on skrbel za to, da bo ustaja brž potlačena. Nam se zdi prvo poročilo verjetnejše od drugega.

Iz bojišča se sliši, da so bili v Hercegovini, pa tudi v Bosni zopet Turki tepeni. To beremo v slovanskih listih, ki so dozdej vselej še gledé novic bolj zanesljivi bili, ko drugi. „D. Ztg.“ ima iz Kostajnice telegram, ki poroča, da je Hubmayer s svojo četo bil na avstrijski zemlji prijet, vsem vzeto orožje in da so ga potem zaprli. Kmalu potem pa isti list, čegar telegrami so se že tolikokrat skazali kot prazne čenče, popravlja to novico, rekoč, da Hubmayer je bil sicer prijet, a potem zopet izpuščen. Zagrebški listi, kteri bi bili morali najprej zvedeti, če bi se bilo kaj takega zgodilo, ne povedo ničesar o tem, tedaj bodo ta poročila ravno tako bosa, kakor ona o zavratnem umoru Hubmayerja.

Turki uganjajo strašne, zverinske divjosti. Iz Kostajnice se namreč nemškimi listom poroča, da so nekim beguncem ne le odsekali glave in jih potem razkosali, ampak enega celó živega odrli!! Pa so vendar še ljudje pri nas, ki ž njimi drže.

Srbska skupština je dovolila vladi posojilo, če bi ga treba bilo. Nemški listi zaradi tega godrnjajo, rekoč, da so Srbiji po evropskih vélikih oblastih roke tako zvezane, da sama za-se ne more nič pričeti proti Turku. Posebno v oči jih pa drega zadnji odstavek oklica družbe belgradskih meščanov, ki pravi h koncu, da bo skoro gotovo spomladi Srbija primorana z orožjem si braniti samostojnost svojo.

Tudi **rumunska** kamora je dovolila vladi kredit za oboroženje vojne, če bi jo bilo treba v boj postaviti; minister predsednik je izgovarjal se s tem, da vlada do zdaj nima še nikakor misli pričeti kako vojsko, a treba biti pripravljenim za vsak primerljeje.

Kardinal Ledohovski je prost. — V Gothi na Nemškem izhaja koledar, kteri popisuje plemiče ali zlahtnike, in med drugimi

se nahaja v njem tudi grof in kardinal Ledohovski s pristavkom i. p. i. to je: in partibus infidelium, v krajih nevernikov. Nekdo je predstavil te črke pa tako-le: in pugna invincibilis, to je v borbi kulturni Bismarkovi nepremagljiv in — nepremagan. Tako je še celo glasoviti koledar Gothavski postal hvalitelj preslavnega kardinala.

V Rimu je državni svét sklenil grofu Arnimu, ki je zdaj v Florenci, izročiti razsodbo berlinske sodnije. Izročili ga pa Prusom vendar-le ne bodo, ker v dotični pogodbi med Laško in Prusko ni zapopaden pregrešek, zaradi kterega je grof Arnim v ječo obsojen.

Iz Španjskega so poročila o hudem boji ob Veri. Campos, ki je prodrl skoro do Urdaxa brez upora, je sedaj v hudi zadregi. Zmago si oboji pripisujejo. V San-Sebastjan še vedno hudo streljajo. Karlistom je došla ladija s streljivom in drugim vojnim orodjem.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 2. februarija. Dopis g. J. Murnika, bivšega predsednika naše čitalnice, daje mi povod zopet poslati vam nekoliko vrstic. Nikarte se bati, da bodem polemiziral, in bi morda zaradi tega vrgli moj dopis v papirni koš! —

Gosp. dopisnik se čudi, da mi niso znani vzroki, zakaj se je odpovedal časti prvosednika čitalničnega, a reči moram, da mi res niso bili znani in sem hvaležen, da sem jih izvedel. Nikakor se mi pa ne zdi prav, da se je predsedništvu odpovedal zaradi vzrokov v njegovem dopisu od 24. p. m. navedenih. Ljudje, ki zbog svoje trdoglavnosti ne respektirajo odbora, tudi ne umejo nevolje g. predsednika izrazujoče se z odstopom. Takim ljudem je treba krepko stopiti na noge in z vsemi močmi skrbeti, da se čitalnica vzdrži krepka, kakor prejšnja leta. Sicer sem pa popolnoma Vaše misli, da se odborovi sklepi ne smejo meni nič tebi nič prezirati ter odborovemu delovanju nasprotovati, kakor sem tudi za to, da se ne dovoljuje vsakemu, kdor si bodi, vstop v prostore čitalnične, kar se gotovo pretečeno leto ni popolnoma izvrševalo. Svetujem toraj tudi pri tej priložnosti nekterim, ki se štejejo za narodnjake, da naj bodo v istini vneti za narod in naj pospešujejo njegov napredek po svojih močeh, ter naj se učé osebno mrženje podvreči občnej koristi.

tam dol pri Radgoni pa tam gor pri Razkrižji, ter sva šla po enej zelenej trati do kolena po blati, ino sva potovala po enem globokem doli, pa nisva videla inam kakor gor pa dol. Tam sva našla devojko z imenom kristjanka; njena mladost bila je 90 let. Mija sva jo pitala, če bi znala za vaš pošteni hram. Ona nama hitro odgovori: „Znam, pa ne morem vama dopovedati“; ter je vpregnola nogó in s petó nama je pokazala tujam k vam domó. Prišla sva prav, kajti stoji pisano: „Kteri išče, tisti najde; kdor trka, onemu se odpre“. Mija sva iskala, pa sva našla; sva trkala, pa se nama je odprlo.

Zdaj pa poslušajte sv. evangelje, ki ga je popisal sv. evangelist in apostol Janez v drugem poglavji od 1.—11. vrste:

„Tisti čas je bila ženitnina v Kani Galilejski ... (bere iz evangeljske knjige, ali pa ima v svojih pismih) ...“

Tega pa se vi, dragi kristjani, nič ne bojte, da bi se nam to zgodilo, da bi nam vina zmanjkalo. Mija z mojim pajdašom imava od naše pivnice dolg ključ; kadar se eden navolji, pa drugi pride. Vina bomo dosti imeli.

Morebiti bi vi mislili, da ne bi imeli zadosti jesti od mesa. Mija z mojim pajdašem sva kupila enega vola; totega sva mija zaklala, pa sva nasekala ž njega tri kadi in tri prepadi. Govedine bomo zadosti imeli.

Morebiti bi vi mislili, da braskega mesa (svinjetine) tudi ne bi imeli, ali ne bi imeli s čim zabelavati. To bomo tudi imeli. Mija z mojim pajdašem sva kupila enega prašička kak enega volička. Znate, pa se nam je vendar pri njem en „špajs“ pripetil. Ko smo ga šli loviti, sva mija deklo pitala: „Pokaži nama, v katerem hlevu je?“ Resno ona nama pové: „Tu notri je“. Tje sem jaz svojega pajdaša poslal. On ga je iskal, pa ga nije mogel najti. Dekla pa mu je rekla: „Mora biti notri; saj sem ga sinoči noter zaprla“. Potem sem jaz svojemu pajdašu podal noter grablje. On ga je pridno iskal z grabljami, je briglog skupaj zgrabljajal, pa ga le nije mogel najti. Poleg hleva ležala je nekšna stara metlja, s katero mu jaz hitro postrežem. Pajdaš začel je zmetati po hlevu, a prašiček je skočil izpod borovega lista. Dekla pa je vendar tako „fšik“ bila,

da je „fürtoh“ podržala, pa še itak bi jej skoro ušel. Potem smo ga komaj s „künštjoj“ zaklali. Braskega mesa bomo zadosti imeli.

Tudi zabelavati nam bo mogoče. Slanina bila je velika okoli 9 centov. Po vitli smo jo gor vlekli; med tem se nam je vitlo utrgalo, pa se nam je velika sreča zgodila. Slanina je namreč doli padla, predrla je devet velbov, a pod devetim velbom na enej pavočini (pajčini) obstala.

Morebiti bi si mislili, da ne bi imeli s čim črevljev mazati, če bi jako plesali. Za to se nič ne bojte! Toti prašiček je takšno salo imel, da mija z mojim pajdašem nisva znala, kam bi ga spravila; vendar sva našla eno lešnjakovo lupino, ter sva ga tje shranila. To vas naj nič ne skrbi, da ne bi imeli s čim črevljev mazati. — Pa poleg tega se je nesreča zgodila. Toto salo bilo je plivko, zato sva ga djala na okno; priletela pa je senica, velika kakor telica, se na okno polega sala vsela, lepo zapela in s salom — odletela. Vi se vendar ne zanesite, pa si doma črevlje namazite. (Dalje sledi.)

Z Gorenjskega, 4. febr. (Zopet ena pošta odpravljena.) Zadnjič je nekdo v „Slovincu“ potožil, kako britka zguba jih je zadela s tem, da so z novim letom zgubili pošto v Šmartnem pri Kamniku. Naj povem, da je poštno vodstvo z novim letom odpravilo tudi pošto v Komendi. Tedaj v fari, ki ima blizu 3000 duš, kjer je zraven treh duhovnov v službi tudi doktor zdravilstva v Glavarjevi ubožnici, kjer je domača grajščina in blizu tudi kriška, barona Apfaltrerna, in je po celi fari močna obrtnija in sloveča kupčija z lončeno posodo. In vsa ta velika fara naj sedaj v daljni Kamnik v hudi zimi in slabih potih pošilja po pisma in drugo, kar ima dobiti na pošti ali oddati — in vendar vsak dan sredi skoz komensko faro drdrá poštni voz iz Kranja v Kamnik in nazaj! — In sedaj se sliši, pa za gotovo pripoveduje, da misli poštno vodstvo tudi odpraviti poštno zvezo med Kranjem in Kamnikom in le še obdržati pešpošto med Kranjem in Cerkljami. Ravno je kupčijsko ministerstvo malo ozirati se začelo na potrebe ljudstva in je na več krajih jelo vpeljevati pošte; sedaj pa poštno vodstvo za Krausko začinja odpravljati pošte! Ne vem, ali se to godi tudi po drugih deželah, ali mar samo nas gorenjske Slovence slavno vodstvo tako presrčno ljubi? — Mogoče, da ta ali una pošta nima tolikih dohodkov, da bi državi dobiček prinašala, ali eno k drugi ima vlada vendar lepe dohodke od pošt. In — ali se za davke plačujoče ljudstvo ničesar ne bo storilo? Prav je, da se varčno ravna pri državnem gospodarstvu; pa mislimo, da bi se kje druge brez škode za ljudstvo dalo veliko več pridobiti. Čemu se n. pr. devljejo v pokoj še čvrsti možaki, ki bi svoje službe še radi in s pridom opravljali, in se jim daje na leto po 2000 gl. in še več pokojnine brez vse potrebe, samo ker sedaj vladajoči stranki niso všeč? To se nam res nepotrebno zdi; tistih 100—200 gl. ki jih pošta na kmetih stane, pa se komaj pozná, prebivalcem pa je vendar v veliko polajšavo. —

Neki farici se je že pred več časom podelila pravica, da se je smelo o nedeljah in praznikih binirati, kar pa, moramo odkritosrčno izreči svojo misel, ni bilo potrebno, ker peščica ljudi ima komaj pol ure do sosednjih farnih cerkvá. Te dni je menda sl. škofijstvo ustavilo to biniranje in je po naših mislih prav modro storilo, ker take izvanredne pravice menda več škodujejo kot koristijo, ker jih vsaj pri nas na Kranjskem do sedaj še treba ni. —

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem, 6. februarija. Odpravo duhovske bire so že dopisniki iz mnogih krajev v „Slovincu“ pretresali na to in uno stran ter vsi so se odločili za to, da naj pri starem ostane, ker kmet veliko lože svoji dolžnosti v tej reči zadostuje z žitom, kakor pa z denarjem; ni toraj moj namen spuščati se zopet v pretresovanje te reči, samo naznaniti hočem svetu, kako se je naš srenjski odbor pri posvetovanji zaradi odprave bire vedel; bralci tega lista že vedo, da šentjernejski kakor tudi kostanjeviški srenjski odbor sta odpravo duhovske bire sklenila; — ako se pa pomisli, kako je naš srenjski odbor sestavljen, mora se spoznati, da on ni kompetenten za nikakovo sklepanje v imenu cele farne srenje.

Ni davno tega, kar je bila volitev novega srenjskega odbora in novega župana; nekteri ljudje so še zmiraj v tej reči tako vnamarni, da se še volitve ne vdeležijo; tako je bilo tudi tukaj; iz vnanjih vasi prišlo je malo volicev, najbolj je bil zastopan Št. Jernej, farna vas, in ti šentjernejski možje so se med seboj vo-

lili, tako da je bilo voljenih 9 ali 10 odbornikov samo iz Št. Jerneja, cele druge davkarske srenje pa, kakor n. pr. Ostrog, niso dobile nobenega zastopnika; c. k. komisar, ki je volitev vodil, moral bi bil može opozoriti, da je premalo volilcev prišlo iz vnanjih vasi, pa tega ni storil; — ko je bila pozneje volitev župana, mislili so možje, da bo poprejšnji župan, Lušina, volitev zopet sprejel; toda odpovedal se je, in iskali so družega; odborniki so se, predno so glasove oddali, med seboj nekoliko posvetovali, koga bi novega župana volili; veliko jih je bilo za Bambiča, ki je ključar farne cerkve in akoravno premalo samostojen, saj pošten katolišk mož. Ko je pa to slišal Bučar, da naj bi bil Bambič izvoljen, je neki rekel: „Ako bi pa imel kak cerkven ključar župan biti, sem pa rajši jaz“. Možje, ki se sploh preveč takih bojé, ki z nikako drugo rečjo imponirati ne morejo, kakor k večemu s svojim obilnim premoženjem, so res izvolili Bučarja za novega župana šentjernejskega. Kakega duha je on, to zadosti jasno priča njegov ravnokar navedeni izrek; da so se tako izvršile srenjske volitve, je veliko kriva duhovščina šentjernejska, ki je roke križem držala in se jih še vdeležila ni; zdaj sicer obžaluje svojo krivdo, a žalibog, prepozno!

Naš srenjski odbor toraj, ker veliko srenj v njem ni zastopanih, bi ne smel veljavno sklepati v imenu farne srenje; najmanj kompetenten je pa kak sklep delati zaradi duhovske bire; kajti devet ali deset mož iz Št. Jerneja je v odboru takih, ki duhovnom nobene bire ne dajó; župan bi bil toraj moral o tej zadevi govoriti s tistimi možmi, kateri biro dajó; potem bi bil pravo zadel, najbolje bi bil pa storil, ako bi se bil posvetoval z g. župnikom, ki so o velikonočnem spraševanju može iz vsake vasi posebej vprašali, so li za to, da duhovska bira ostane, ali da se odpravi; in vsi so se odločili, da naj ostane pri starem; župan pa tega ni storil, temuč je možem duhovsko biro kar najbolj mogoče z črnimi barvami naslikal v podobi nekdanje desetine, ko so ljudem snope iz kozolcev pehali, pipe pri sodih odpirali, in kdo ve, kaj še vse; o g. župniku se je pa bal, da bi se ne bil seje vdeležil in možem te reči prav pojasnil ter jih za nasprotni sklep pridobil, ker je neznano hrepenel skleniti odpravo bire, da bi ne bil starokopitnem prištet pri deželnem odboru.

Najbolj smešno pa je bilo to, kako je nek tukajšnji odbornik in štacunar, ki tudi duhovnom nič bire ne daje, ravno tisto nedeljo, ko je imela ta reč sklenjena biti, po zjutranji božji službi ljudi v svoji štacuni spraševal, hočejo li še biro ali ne? Vsak mu je neki odgovoril, da je noče več, ker jim ni menda nič pojasnil, da bodo mesto žita v denarjih plačevali; potlej je prišel v sejo ter rekel: Pri meni je bilo čez sto mož, ki so vsi rekli, da naj se bira odpravi. In srenjski odbor je sklenil odpravo bire; pa precej, ko se je to razvedelo, so se možje po fari zelo hudovali, in nek pošten posestnik je šel nad župana ter mu jih je dobro pod nos solil in ga zmival zavoljo tega, da si je upal kaj takega skleniti.

Iz Trsta, 4. februarija. (Iz zborov.) Na svečnico, obletnico prvega občnega zbora, imelo je polit. društvo „Eдинost“ svoj deveti občni zbor, ki ga je vodil podpredsednik Št. Nadlišček, v Škednji. Imel je ta zbor posebnost, da je bila v njem tudi nekaka „beseda“. Prvi slavnostni govor na čast pesniku buditelju Vodniku imel je društveni tajnik Iv. Dolinar. Omenil je v njem tudi to, da je društvo ravno na Vodnikov dan začelo svoje delovanje in

tako tudi na njegov dan obhaja svojo obletnico. Po prebranem zapisniku je zbor sklenil, da se vložijo prošnja, da bi se občinski gnoj oddajal domačim ljudem, kakor je bilo naznanjeno v programu. Za odbornika je bil potem izvoljen A. Grlanec na mesto onega, ki je bil v rednem letnem zboru izvoljen, pa se je bil odpovedal. Živahno je bilo zborovanje pri točki o posameznih nasvetih. Pogumni in rodoljubni kmet Jurij Grdol je v šaljivem govoru v vezani besedi prav dobro slikal položaj tržaških okoličanov in postopanje mestnega magistrata in njegov govor je bil z veselostjo sprejet. Gosp. Peršič je povdarjal potrebo političnega društva in političnega delovanja v medsebojni edinosti; na kar je g. F. Cegnar pričujoče spodbujal, naj se trdno držé društva in naj podpirajo domači časopis, da bodo znali svoje pravice zahtevati, rekoč, da magistrat je tako mogočen le zato, ker se mu katoličani preveč vklanajo. Zbor, ki se je bil začel ob 3^{1/2}, sklenil se je okoli 5. ure popoldne, in potem je bilo iztirjanje mesečnine, kakor je bilo naznanjeno v vabilu. Za tem je bila privatna veselica, pri kateri so peli vrli škedenjski pevci, katerim so se pridružili tudi boljunški in na zadnje še tržaški; vmes pa so se vrstile zdravice gosp. Cegnarju, pevcem itd. Vdeležnikov zbora in veselice je bilo veliko; vreme dosti ugodno.

Iz tržaškega mestnega zbora naj omenim le vprašanje našega okoliškega svetovalca dr. Lozerja, o katerem je bilo te dni brati tudi v nekem drugem slovenskem časopisu, pa ne natanko. Dr. Lozar namreč je vprašal podpredsednika Hermeta, ki je zbor vodil mesto župana, ki je bil šel z deputacijo na Dunaj, o zadevah loške železnice, ali bo na alegorični podobi, ki se slika za mestno zbornico in ki ima predstavljati tržaško kupčijo, vpodobljena tudi avstrijska cesarska dinastija, ki je veliko storila za trž. kupčijo. Hermet je odgovoril, da ne, na kar je dr. Lozar odgovoril, da vzame to na znanje z velikim obžalovanjem. Sicer je v našem zboru na dnevnem redu še vedno proračun — a zdaj za tekoče leto.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. februarija.

(Na ljubljanski pošti) je tik navadne omarice za pisma postavljena še druga večja za vlaganje poskušenj (muštrov) in bolj obširnih tiskovnih pošiljatev. To se je zgodilo po pritožbi več trgovcev, ker je bila prva omarica za vse te reči premajhna.

(Nesreča.) Na ljubljanskem kolodvoru je prišel nek delavec med vozove, ki so ga tako zmečkali, da so mu možgani skoz usta pogledali in je bil pri tej priči mrtev.

(Velik sneg) je padel v soboto po Ljubljani in menda tudi drugje. Po mestu se je komaj hodilo, sneg se je vdiral s streh in napravil marsikak hrup. Magistrat je pač brž dal ga spravljati s poti, a to je šlo le počasi od rok, menda ga bo še ves teden povsod dosti. „Za zidom“ v soboto ni bilo pešču moč hoditi, dasiravno je dolžnost vsakega hišnega posestnika narediti gaz za pešce ob svoji hiši, se to tu ob Schreyerjevi hiši do danes še ni zgodilo. Železniški vlaki od vseh krajev zastajajo. Tako velikega snega v Ljubljani že davno ne pomnimo. — Čudno je še to, da se je v soboto med največim sneženjem od juga slišal močan grom.

(Nevarna psà.) Piše se nam: „Grof Auerperg v Ljubljani ima dva grozna črna psa, ki se slobodno tudi o ponočnem času sprehajata po „gosposki ulici“ in strašita ljudi. V

nedeljo zvečer, ko je šla igralka gospa O. s svojim še majhnim sinom z gledišča domu, ji pridete ti pošasti nasproti in ena se spusti brez vsega vzroka v gospo in jo brž vrže v sneg. Deček se je tega tako prestrašil, da je zbolel in se je bati hujih nasledkov. Vprašanje: Čemu sta gospodu grofu Auerspergu v mestu tako velika psa, ktera, če bi bila tudi krotka, kar pa — po tem dogodjaji soditi — nista, vsled velikosti svoje vendar-le, če ne družega, vsaj otroke strašita? Ali vé slavna mestna policija za ta psa? — To vprašamo tudi mi, ker ne moremo verjeti, da bi smel imeti v mestu kdo taka velika psa edino le za igračo in da bi smela prosta klatiti se po ulicah še celó po noči. Kaj tacega bi še v vasi ne trpel noben župan.

(Slovensko gledišče). Da naše občinstvo po večem ne mara za igre, katerim je predmet iz tako imenovani viših družbinih krogov, temu jasen dokaz je bila zopet preteklo nedeljo zeló prazna hiša. Take britke skušnje, katerih nasledek je gotov deficit, morale bi odbornike „dramatičnega društva“ vendar na drugo pot pripeljati. Misel, da bodo naši ljudje, ktere tako tarejo že vsake baže nadloge, še plačevali zato, da se hodijo v gledišče dolgočasit k igram, ki so le zeló majhni množici razumljive in okusne, je napačna, večidel ljudstva našega se hodi v gledišče kratkočasit, zabavat po svoje in — smejat, in tega namena mu nihče iz glave zbil — vsaj zdaj še ni. Počasi, ko se bo navadilo hodit v gledišče, se bo polagoma že tudi bolj fine hrane navadilo. Za zdaj pa ga mikajo le resne zgodovinske ali domače igre, ktere more umeti, kratkočasne burke in petje, to se je zopet v nedeljo pokazalo, ko je še le burka „Hišina“ (sama na sebi res le „burka“, družega nič) ogrela poslušalce. Naše ljudstva mara bolj za žgance, kakor za ženof ali francosko omeleto. — „Satan“ je prav lična igra polna mikavnih zapletov, prevod v slovenščino je pa pač nespreten in poln germanizmov. Igrala se je sploh dobro, v prvi vrsti je omeniti gosp. Kocelja in gospice Podkrajškove, ki pa je vendar preveč zavijala slovenski jezik. Gosp. Schmidt in Trnovski sta vsak v svoji nalogi zadostila, da si je bil zadnji premalo „baron“. Drugi so enako dobro se vedli. — Gosp. Kajzelja kupleti so dopadli, le pretiho je pel. V orkestru je več izdatnih inštrumentov manjkalo.

Razne reči.

— Leodenski škof v Belgiji mil. gosp. Montpellier toži pred sodnijo župana Piercot-a potegovaje se za svobodo katolčanov, ne samo svoje škotije, ampak vse Belgije, tudi še vesoljne Cerkve zoper prepovedovanje procesij v minulem sv. letu.

— Spomenica na 19. listopad 1874. Rektorat kralj. vseučilišča Franje Josipa I. v Zagrebu je razposlal delce: Spomenica na svetčano otvaranje kralj. vseučilišča Franje Josipa I. dana 19. listopada 1874. Lično natisnjena 204 strani močna knjiga je razdeljena v osem oddelkov. Prvi, najboljširniši, pripoveduje početek tega za Jugoslovensko prevažnega zavoda, ko je misel na vtemeljenje njegovo sprožil mecen J. J. Strossmayer v dež. saboru dne 29. aprila l. 1861, in daljne razprave in obravnave do l. 1874, ko se je Hrvatoma topla želja vresničila.

Drugi razdelek nam v spomin kliče svečanosti otvaranja dne 19. oktobra 1874, našteva imenoma sijajno gospodo došlih poslancev raznih vseučilišč in učenih društev, opisuje redko

slovesnost inštalacije prvega rektora M. Mešiča po kralj. namestniku preuzviš. gosp. banu Ivanu Mažuraniću, podaja rektorjevo obširno zgodovinsko razpravo: Kako se je narod hrvatski povzdignil v vremenih do vseučilišča, čegar pomen za hrvaški narod se razlaga. Tej so sledila pozdravila zastopnikov povabljenih vseučilišč in društev v raznih jezicih. V imenu slov. Matice je govoril dr. Costa, a ker takrat njegovih besed nihče natanko ni zabilježil in je kmalu potem umrl — izgovarja se spomenica — posnet je njegov pozdrav na kratko le po „Novicah“, „Slov. Narodu“ in „Obzoru“. Obžalujemo to nezgodo tem bolj, ker je sijajna skupščina Costov govor z gromovitimi „živio-klici“ sprejela in ker je bil prilično kratek, tedaj bi ga bili lahko zapisali vsega. Ali ni bilo takrat nobenega stenografa v saborski dvorani? Se vé, od znanih ljubljanskih konferencij sem je minulo že nekaj let.

Na več straneh so zanimive „Poslanice“, ki so došle povodom otvorenja „Pisma“ nektera jako prisrčna, skoro v vseh jezicih evropskih. Beška akademija, vseučilišča v Berlinu, Bernu v Švici, Erlangen-u, Giessen-u, Gracu, Greifswaldu, Heidelbergu, Inspruku, Königsbergu, Tubingenu so se oglasila nemški; Besancon, Bologna, Bonn, Breslau, Christiania, Dorpat, Göttingen, Gröningen, Halle, Helsingfors (spominovaje se Hrvatov v 30letni vojski!), Jena (jako veličastvo), Kiel, Kolčšvar, Leyden, Liege Marburg, Madena, Praga, Rim, Rostok pisali so v lapidarnem jeziku latinskem; Catania, Pisa, Torin laško, Nancy in Paris francosko, Granada in Saragossa španjsko, Coimbra portugalsko, Kjobenheven (Kopenhagen) dansko, Harkov, Kazan, Odessa in Varšava ruski, Krakovo poljski, druga društva poljski, česki magarski, slovaški. Pod lepo slovensko adresno nahajamo podpisanih odbornikov, izmed katerih dveh — dr. Coste in dr. Vončine — ni več med nami. Nemila osoda! Vse skupaj je bilo 56 adres, nektore, kakor Slov. Matice, krasno malane, pisane in vezane. Prvo avstrijsko vseučilišče v Beču se je pa odlikovalo z nenazočnostjo, zakaj zastopano ni bilo niti po poslancih niti po kakem dopisu.

Brzobjavne čestitke, katerih je prispelo 324, preskočimo, isto tako darove in štipendije in postojmo pri VI. oddelku imenovanem: „Zaklada vseučilištna.“ Konec l. 1874. je imel vseučilištni zaklad iz plačanih in še zaostalih obečanih doneskov 400.645 gl. in 10.000 dukatov. Darovali so največ: vladika Strossmayer 57000 gl., kardinal Haulik 10.000 gl., prvostolni kapitol Zagrebski 5000 gl., Zagreb 50.000 gl., zastopstvo zagrebsko 28000 gl., nadškof M. hajlovič 30.000 gl. grof A. Nugent 5000 gl., ranjki prof. M. Debelak 24000 gl., Mirko pl. Kuković 10.000 dukatov, Nikola baron Vranicany 5000 gl., grad Varaždin 5000 gl. županija varaždinska 20.000 gl. Ali so morebiti te ogromne številke ostrašile nekdanjega zagovornika slovenskega vseučilišča dr. Razlaga, da je v državnem zboru vse drugače govoril kakor poprej doma na taborih?

„Svetčana proslava“ v VII. oddelku opisuje obširno delovanje raznih odborov za dostojno proslavljenje onega za Hrvaško ime nitnega dneva. Nepozabljiv ostane dan 19. okt. 1874 vsakemu, ki je bil takrat v glavnem varošu hrvaškem, ki je gledal in vžival veličastne tridnevne svečanosti, videl učene, imenitne može in geste iz vseh krajev Hrvaške in inostranstva, čul radost notrajnega, požrtvovalnega naroda.

Poslednji oddelek kaže podobo v Kremnici kovane medalije ali svetinje na spomin otvo-

renja: boginja nauka ali prosvete s prižgano bakljo v desni in s hrvaško-slavonsko-dalmatinskim grbom v levi. Napis veli DOCTRINAE LVMEN GENTIVM VIGOR. Kar zadeva izdelavo tega umotvora, vidi se pa na prvi pogled, da ga ni naredil kak Giovanni Bernardi ali Cellini. —

J. D.

— Dobra tolažba. Gospa: „O, dober dan, gospod Pač; ali ste že iz toplic?“ Gospod Pač: „Da, pa dozdej še ne čutim nobenega vspeha.“ Gospa: „O to ne stori nič, vspeh pride še le pozneje. Jaz sem poznala gospó, ki je še le pol leta potem umrla, ko se je bila vrnila iz toplic.“

— Deček v San Francisko je pri skušnji odgovoril na vprašanje: „Koliko delov ima drevo?“ „Pet; spodnji in zgornji del, sredo in dve strani.“

Listnica vredništva.

Več gospodom, ki prašajo zarad darov za pribegle vstajnike: Zapisnik darov priobčuje dotični odbor, kedar se več skup nabere. Če že več časa ni bilo nič priobčenega, iz tega nikakor ne sledi, da bi se več ne nabiralo ali darovi več ne dohajali. Oboje se še godi in kedar bo večji znesek sbup, bo odbor že priobčil darove in darovalce.

Gosp. B. L. v Sp. J.: Vaš dopis prejeli, a za javnost ni. Zakaj ne, to Vam bomo razložili v posebnem pismu.

Eksekutivne dražbe.

9. feb. 3. Helene Zrime-jeve (195 gl.) v Ljubljani. — 2. Jan. Zalaznik-ovo iz Gor. Logatca (6620 gl.). — 2. Jan. Petrič-ovo iz Planine (700 gl.), v Logatcu. — 2. Jak. Košir-jevo iz Borovnice (525 gl.) na Vrhniki. — 3. Ant. Trkovnik-ovo iz Hinj (250 gl.) v Ratečah. — 3. Jan. Petkovšek-ovo iz Medvedjebda (1591 gl.) v Logatcu. — 1. Jere Lovša-ve iz Stopa (2322 gl.) v Kamniku. — 3. Marko Popovič-ovo iz Malin (1057 gl.) v Metliki. —

10. feb. 2. Ant. Hrovat-ovo iz Hočevja (5350 gl.). — 1. Jan. Pintar-jevo iz Kranja (1400 gl.), oba v Laščah. —

11. feb. 1. Fr. Bončina-vo iz Zadloga (3574 gl.) v Idriji. —

Telegrafične denarne cene 7. februarja.

Papirna renta 68.70 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111.15 — Bankine akcije 879 — Kreditni akcije 189. — London 114.40 — Srebro 104. — Ces. kr. cekini 5.39 1/2 — 20Napoleon 9.18 1/2.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,
tik železnega mosta v Ljubljani.

priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so

1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri globolenji (difteritis). (74—20)
2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vsih do zdaj znanih prahov najboljši.
3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nóg.

Vse ude

družbe sv. Mohora,

ali kateri želijo družbi pristopiti, vljudno vabimo, naj blagovolijo kmalo oglasiti se z letno plačo, ker potem moramo imenik udov vodstvu poslati. (8—1)

Poverjenišstvo za Ljubljano
in okolico

na Starem trgu hš. št. 16 v I. nadstropji.